

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت
دفتر آموزش و ارتقای سلامت

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت فرهنگی و دانشجویی
اداره کل فرهنگی

طرح

سفیران سلامت دانشجویی

دانشگاه های علوم پزشکی کشور

سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

رسول اکرم (ص): لا خیر فی الحیاة الا مع الصحّة زندگی بدون سلامتی، هیچ خیری ندارد

(۱) مقدمه:

بدیهی است جامعه برای داشتن شهروندانی سالم و پویا، نیازمند اصلاح روش‌های زندگی و بهره‌گیری از سبک زندگی سالم و تغییر رفتار صحیح است. در این زمینه فعال کردن تمام ظرفیت‌های فرهنگی- علمی و هنری جامعه به منظور توسعه و ترویج رفتار و سبک زندگی سالم، از اهمیت بسزایی برخوردار است. بویژه اینکه در تعاریف جدید سازمان جهانی بهداشت (WHO)، اشاره شده است که سلامت به عنوان یک تعهد است و باید با کاهش نابرابری‌ها، تمرکز بر پیشگیری و کمک به مردم برای تطابق و سازگاری با شرایط و موقعیت‌ها و نیز خلق محیط‌های حمایتی برای سلامت، تلاش نمود تا مردم بهتر بتوانند از خودشان مراقبت کنند و همچنین برای مصون نگه داشتن افراد از ابتلا به امراض گوناگون و به منظور توانمندسازی آن‌ها برای حفظ و ارتقای سلامت راه‌کارهایی ایجاد کرد.

(۲) بیان مسأله:

هم‌زمان با گذار بیماری‌ها از واگیر به غیرواگیر و حرکت از درمان قطعی بیماری به مراقبت مادام‌العمر، نقش هر فرد در مراقبت از سلامت خود و اعضای خانواده برای سالم زیستن، مدیریت ناخوشی‌های جزیی، بیماری‌های مزمن و حاد روز به روز در حال افزایش

است، به گونه‌ای که طبق برآوردها ۶۵ تا ۸۵ درصد تمام مراقبت‌ها از جنس خودمراقبتی بوده و توسط خود افراد انجام می‌شود. خودمراقبتی اقدامات و فعالیت‌های آگاهانه، آموخته شده و هدفداری است که فرد به منظور حفظ حیات و تأمین، حفظ و ارتقای سلامت خود و خانواده انجام می‌دهد. این یک وظیفه همگانی به ویژه در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی است که تلاش گسترده‌ای با هدف توانمندسازی جامعه در شناخت عوامل تاثیرگذار بر سلامت فردی و اجتماعی و تصمیم‌گیری صحیح در انتخاب رفتارهای بهداشتی و در نتیجه رعایت شیوه زندگی سالم و خودمراقبتی انجام دهند. از این رو به منظور حمایت، تقویت و ترویج فرهنگ و سبک زندگی سالم در دانشگاه‌ها و فراهم نمودن زمینه‌های مناسب برای فعالیت‌های جمعی و کارگروهی در بین دانشجویان در راستای فرهنگ‌سازی رفتار سالم و همچنین بهره‌گیری از توانمندی و خلاقیت کانون‌های فرهنگی طرح "سفیران سلامت دانشجویی" با حمایت اداره کل فرهنگی، دفتر آموزش و ارتقای سلامت، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس و مجمع تخصصی کانون‌های سلامت دانشگاه‌های علوم پزشکی تدوین شد.

لازم به ذکر است تمام فعالیت‌های مرتبط با این طرح در چارچوب سیاست‌ها و مصوبات ابلاغی وزارت متبوع خواهد بود.

۳) جامعه مخاطب:

دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

۴) راهبرد و هدف کلان:

توانمندسازی مردم، سازمان‌ها و جوامع برای تامین، حفظ و ارتقای سلامت خود، خانواده و اطرافیان

۵) اهداف عملیاتی:

- توانمندسازی دانشجویان برای مراقبت از سلامت خود، همسالان، خانواده و جامعه
- آموزش و تربیت دانشجویان در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت، تحت عنوان سفیران سلامت دانشجو به منظور حضور در جامعه و انتقال این آموزش‌ها به همسالان، جامعه و خانواده
- استفاده از ظرفیت نهادهای دانشجویی و فرهنگی در ارتقای سطح فرهنگی دانشجویان
- تشویق مشارکت عمومی و مؤثر در افزایش حس مسئولیت‌پذیری دانشجویان و تحقق اهداف بهداشت و سلامت جامعه
- توانمندسازی افراد با هدف افزایش کنترل آنها بر تعیین‌کننده‌های سلامت
- کمک به افراد برای تطابق و سازگاری با شرایط و موقعیت‌های پیش‌بینی نشده
- گسترش فرهنگ پیشگیری از بیماری
- توسعه مشارکت سفیران سلامت دانشجویی در پویش‌های ملی آموزش و ارتقای سلامت با هدف افزایش سواد سلامت در کشور و کاهش بیماری‌ها و مرگ‌های قابل اجتناب

- توسعه مشارکت سفیران سلامت دانشجو و جامعه دانشجویی کشور در اقدامات داوطلبانه و خیریه به منظور حفظ و تامین ارتقای سلامت در کشور

۶) شرح وظایف سفیران سلامت:

- حضور و مشارکت فعال در کلاس‌های آموزشی
- تشکیل گروه همسان دانشجویی و انتقال آموزش‌های دریافتی در گروه
- جلب همکاری سایر دانشجویان در انجام فعالیت‌های بهداشتی
- نوآوری و خلاقیت در روند آموزش فعال
- مشارکت در اجرای کمپین‌های آموزش سلامت همگانی

۷) برنامه‌ریزی عملیاتی:

الف: ارکان طرح

❖ کمیته راهبردی:

- ۱- مدیرکل فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دبیر کمیته)
- ۲- مدیرکل دفتر آموزش و ارتقاء سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۳- سرپرست دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس
- ۴- رییس اداره کانون‌های فرهنگی اداره کل فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت فرهنگی و دانشجویی
اداره کل فرهنگی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت
دفتر آموزش و ارتقای سلامت

۵- دبیر مجمع تخصصی کانون‌های سلامت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی

کشور

❖ کمیته اجرایی:

- ۱- مدیر فرهنگی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی (دبیر کمیته)
- ۲- مدیر گروه/ کارشناس مسئول آموزش و ارتقای سلامت دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی
- ۳- مدیر گروه سلامت جمعیت، خانواده و مدارس دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی
- ۴- دبیر کانون سلامت دانشجویان دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی

❖ مجری طرح:

مجمع تخصصی کانون‌های سلامت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و
کانون‌های سلامت در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی

ب: وظایف و اختیارات

❖ کمیته راهبردی:

- سیاستگذاری و تبیین اهداف کلان طرح سفیران سلامت دانشجویی
- تبیین رویکردهای کلان حوزه سلامت مرتبط با طرح سفیران سلامت دانشجویی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت فرهنگی و دانشجویی
اداره کل فرهنگی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت
دفتر آموزش و ارتقای سلامت

• هدایت و حمایت از فعالیت‌های دانشجویی و فرهنگی در اجرای طرح سفیران سلامت دانشجویی

• بررسی و مطالعه پیشنهادهای کمیته‌های اجرایی

• نظارت بر عملکرد کمیته‌های اجرایی دانشگاه‌ها

❖ کمیته اجرایی:

• تدوین نقشه‌راه سفیران سلامت دانشجویی دانشگاه

• ایجاد بستر مناسب به منظور حمایت‌های مادی و معنوی دانشگاه از فعالیت‌های سفیران سلامت دانشجویی

• ایجاد بستر مناسب برای شکوفایی و رشد توانمندی‌های فعالان دانشگاه در تولید محصولات سلامت محور

*تبصره: پشتیبانی مالی از طرح، تهیه محتوای آموزشی متناسب با مخاطبان طرح و انتخاب مدرس مجرب برای برگزاری دوره‌های آموزشی بر عهده گروه آموزش و ارتقای سلامت دانشگاه و تامین فضای آموزشی مناسب، ترغیب دانشجویان به حضور در دوره‌ها از طریق انجام تبلیغات و نظام تقدیر و پاداش و سازماندهی فعالیت‌های ترویجی در حوزه ارتقای سلامت بر عهده مدیریت فرهنگی دانشگاه/ دانشکده است.

• ایجاد بستری مناسب به منظور ارتباط موثر بین کانون‌ها، نشریات و انجمن‌های علمی برای اجرای بهینه طرح سفیران سلامت دانشجویی

• استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود در دانشگاه، شهر و منطقه در اجرای طرح سفیران سلامت دانشجویی

- اجرایی و عملیاتی نمودن مصوبات کارگروه مرکزی فرهنگ سلامت
- نظارت بر عملکرد و ارزشیابی مستمر از فعالیت‌های سفیران سلامت
- تهیه گزارش اجرای برنامه و ارسال آن به کمیته راهبردی

❖ مجری طرح:

- اجرای طرح براساس دستورالعمل و شیوه‌نامه‌های ابلاغی
- برگزاری جلسات آموزشی - توجیهی برای مربیان و عوامل اجرایی
- ثبت نام متقاضیان طرح سفیران سلامت دانشجویی
- برگزاری کلاس‌های آموزشی سفیران سلامت
- پیگیری صدور و اعطای کارت ویژه به سفیران سلامت
- اجرای فعالیت‌ها و برنامه‌هایی متناسب با شرح وظایف سفیران سلامت به مناسبت‌های مختلف
- تشویق و تقدیر از سفیران سلامت نمونه
- تهیه گزارش اجرای برنامه و ارسال آن به کمیته‌های اجرایی در دانشگاه‌ها/ دانشکده‌ها

ج: آموزش

- آموزش سفیران سلامت برای مدت ۴ ساعت در طول دوره تحصیلی براساس کتاب "راهنمای خودمراقبتی جوانان"

د: مراحل اجرای طرح

- تشکیل کمیته اجرایی به میزبانی مدیریت فرهنگی
- تشکیل تیم اجرایی با محوریت کانون سلامت
- فراخوان جذب سفیران سلامت دانشجو
- ثبت نام سفیران سلامت
- هماهنگی به منظور اختصاص فضای آموزشی مناسب
- برنامه‌ریزی آموزشی
- انجام پیش آزمون
- اجرای آموزش و توزیع متون آموزشی
- اجرای پس آزمون
- اعطای کارت سفیران سلامت برای افرادی که ۷۰٪ امتیاز کل را کسب کرده‌اند.